

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, szerda 1913. augusztus 6.



177. szám

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco, 3, I. em.

Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felölös szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Kereskedelmi tengerészetünk hajószükséglete.

— Hajógyárat kell Fiumében építeni. —

A kereskedelmi tengerészet egyik legfontosabb szerve a közgazdasági életnek. Ott, hol hatalmas kereskedelmi hajóraj áll az ország kereskedelmi érdekeinek rendelkezésére, ott virágzik a kereskedelem, az ipar, sok a munka — egy szóval jólét uralkodik.

Tengeri kikötőnk, kereskedelmi flottánk, exportunk és importunk nekünk is van ugyan már, de hiába keressük a hajóépítő ipart, tehát az iparágat, amelyet minden ily kereskedelmi flottával rendelkező országban megtalálunk.

Száz milliókat áldoztunk már eddig is Fiumére, a kereskedelmi tengerészetre, hajózáratokra stb., de annyit még se tudtunk elérni, hogy egyetlen kikötőnkben még csak egy kisebb méretű merkantil gőzösök építésére szolgáló hajógyárat is alapítsunk. Fiumének pedig valamikor nagy hajóépítő ipara volt, de a magyar tengeremlék és Fiume vitorlahajózása és nagy hírnek örvendett hajóépítése, — mely évszázadok viharai és változó konjunkturái között, a parti lakosságot nemesak rendszeres foglalkozáshoz, de jóléthez és vagyonhoz is juttatta, — különösen a mult század 70-es éveitől mindinkább fokozódó hanyatlásnak indult.

„A Tengerpart“ tárcája

A nyaklánc.

Maino Elena grófnő izgatottan jár szalonjában. Néha árnyék vetődik magas, szigoru homlokára, amelyen a harmincöt tavaszának semmi nyoma. Megáll a tükör előtt, széprek, tetszetősnek találja magát. Mind amellet kissé nyomott a hangulata. Eszébe jut a pár nappal ezelőtt elvesztett smaragd nyaklánc.

Miután minden kísérlet, hogy megtalálják hiábavalónak bizonyult, plakátokon hirdették az utcasarkokon, hogy a becsületes megtaláló illő jutalomban részesül.

Hirtelen kinyílik az ajtó és megjelenik egy szolgáló, bejelenti Diego Fabri ur látogatását.

— Mit akar?

— Nem tudom. Azt mondja, hogy olyan fontos dologban kell neki beszélni, amely a grófnőt is közelről érinti.

— Boesássa be.

Harminc éves, elegáns ember lép a szobába, hanyag frizurával, szőke bajusszal és meghajítja magát.

A grófnő azonnal felismeri és így szól:

— Hogyan uram, az én házamban?

— Boesánatért esedezem grófnő...

— A hátsóháza tullepi már a határt. Nem elég önnek, ha az utcán üldöz, ha az üzletek

A mult század közepe táján még Bucari, Portoré és és Fiume partjain a vitorlások egész sora volt munkában, úgy hogy pl. 1840—1859 között magában Fiumében évente 12—35 hajó épült és 1855-ben az ott épített hajók értéke meghaladta az egy millió forintot, ami pedig akkor igen sok pénz volt.

Még 1862-ben is tizenkét hajóépítő telep volt Fiumében, mintegy 50.000 négyzetméter területen, ezek azonban a hetvenes évektől kezdve a kikötő és pályaudvar kiépítésének előhaladásával ugyszólván lépésről lépésre hátrább és hátrább szorultak, úgy hogy 1883-ban az utolsó is megszűnt.

Pedig hogy mily nagytényezői voltak ezek Fiume gazdasági életének, azt megíthetjük abból, hogy 1838-tól 1882-ig, tehát ötven év alatt, egyedül Fiumében 640 hajó épült, összesen 220.000 tonna tartalommal, — melyek értéke meghaladta a huszmillió forintot.

1871-ben hajó- és gépgyár létesült Fiumében Stabilimento Tecnico Fiumano néven, amely gőzhajókat is épített, de a gyár minden segély nélkül, egészen magára hagyatva, nem boldogult és 1873-ban beszüntette működését.

A hetvenes években a gőzös erősen kezdte háttérbe szorítani a vitorlást, mind nagyobb számban épültek és ezért a legtöbb hajógyár berendezkedett gőzösök építésére is, ha volt tehetsége hozzá.

Norvégia pl., hol minden kis városká-

kirakatai előtt vár réám, ha a kapuk ajtajában lesi, hogy mikor hagyom el a házat, ahol látogatóban voltam.

— Ezer boesánatot kérek grófnő. De niesen más eszközöm, mint az utca, amely biztosítja számomra azt az élvezetet, amit az ön személye bennem kelt.

— Igen, de végül még a házamba is tolokodik. Talán nem tudja, hogy férjes asszony vagyok, Gabriele Maino felesége.

— Sajnos, tudom, grófnő.

— Ha most a férjem tanuja volna az ön merénylétének, bizonyára alaposan megleekéztetné.

— Tudom, tudom.

— És?

— Én minden titkos remény, minden megvetendő szándék nélkül jöttem ide, csak úgy, mint más halandó, akinek megadatott az a szerenese, hogy önnek kellemes hírrel szolgáljon.

— Mondja már meg végre, hogy mit kíván?

— Semmit... és mindent, grófnő.

— Hogyan érti ezt?

— Egyszerűen elhoztam önnek a nyakláncot, amelyet ön...

— A nyakláncomat? Az lehetetlen. Ön találta meg?

— Igen, grófnő.

— Itt van. (Ezzel átnyújtja.) A Piazza San Fidele sarkán találtam, ahol az ön kocsija várt.

— Köszönöm, nagyon köszönöm. Bizonyára leesett, amikor a kocsira szálltam. Ha

ban építenek hajót, a nyolevanas és kilenvenes években összes hajógyárait átalakította. Így tettek a többi hajózási országokban, többek között Ausztriában is. Minárlunk azonban milderre nem gondoltak, elhagyták pusztulni a legutolsó hajógyárat is és nem gondoskodtak új hajógyár létesítéséről.

Közben pedig kereskedelmi tengerészetünk elkezdett fejlődni, nagy csomó part-hajózási és hosszujáratu gőzöst szereztek és szereznek be vállalatunk, hiszen jelenleg is három gyönyörű mintájú személyszállító gőzöse épüls ok millió értékben az Adriának, a Keleti két nagy gőzöst, a Magyar-Horvát pedig egy féltucat szép, de kisebb gőzöst épített.

Sajnos, kereskedelmi tengerészetünk legelső föllendülése idejében, ahogy imént már jeleztük, nem volt egyetlen egy hajógyárunk sem és így a vállalatok kénytelenek voltak hajóikat a külföldön, főleg Angliában és Ausztriában megrendelni.

Negyven éve épen, hogy a Stabilimento Tecnico beszüntette üzemét — és ma negyven év után ott állunk, hogy még egy rongyos parti járatu gőzöst se tudunk drága Fiuménkben megépíteni. Az eltelt negyven év óta pedig, ha szerényen is számítjuk, cirka hetven millió koronát fizettünk már a külföldi hajógyáraknak és ennek az összegnek nagyobb része az állampénztárból vándorolt kerülő uton kifelé.

Annyira elfásultak vagyunk, annyira

mindjárt tudtam volna jövetelének célját... Foglaljon helyet uram.

— Köszönöm.

— Boesásson meg uram, hogy csak most mondom, de megjelenése a házamban kissé megzavart.

— Milyen módon?

— Oh, nagyon kellemesen.

— A nyaklánc felfedezése vagy az én személyem?

— Mind a kettő.

— Köszönöm.

— Kérem.

— Megvallom önnek, grófnő, őszintén, hogy napokon át a legkülönbözőbb gondolatok keringtek agyamban. Egyik ellene szólt, hogy személyesen felhozzam, a másik mellett, míg a szívem győzedelmeskedett.

— A szive?

— Minden bizounyal!

— És milyen szándékkal?

— Hogy pár pillanatig négy szemközt lehessék önnel.

— Ön igazán eredeti ember.

— Most megvallom önnek az igazat. Az első naptól kezdve, amelyen láttam önt, teljesülve láttam az álmonat. Mért ne mondjam ezt meg nyíltan? Így legalább egész viselkedésemet nem fogja közönséges kalandkeresésnek nyilvánítani.

— Ha megígéri, hogy a további üldözéseket abbahagyja...

— Ez éppen olyan volna, mintha egy éhezőtől megtagadná a táplálékot.

— Szabad kérdeznem, hogy hány éves?

érzéktelenek mutatkozunk eziránt a kérdés iránt, hogy még ma sincs szó új magyar hajógyárról.

Illetékes helyen azt fogják mondani, dehogyan nincs, — hát a Ganz-Danubius mi-soda? A választ itt megadjuk mindjárt. A Ganz és Danubius tengermenti telepe tisztán csak azért épült, hogy a haditengerészet újépítéseinak kvóta szerint ránk eső részét megépítse. Erre pedig a telep, a kormány minden támogatása ellenére, talán még évtizedek múlva se lesz képes, mert haditengerészetünk fejlesztése a jövőben oly nagy méretű lesz, hogy ha a Ganz-Danubius a kvóta szerint Magyarországra eső újépítéket mind el akarja végezni nem kétezer, hanem tizezer munkást kellene foglalkoztatnia és telepét többszörösen megnagyobbítani.

Ez a megdönthetetlen bizonyítéka annak, hogy erre a gyárra a kereskedelmi tengerészetnek számítani hosszú, de hosszú időnkig nem szabad.

Nem marad tehát más hátra, mint egy tisztán kereskedelmi hajókat építő hajógyárat létesíteni, ami különben már régen kötelességünk lett volna.

Bizonyos körökben erre azt fogják mondani, hogy a magyar gyár sokkal drágábban fog építeni, mert rosszak a munkásviszonyok, nincs eléggé szaképzett munkás, az anyag beszerzése nehéz és hogy nincs Fiumében hely a gyár felépítéséhez. Ezek azonban mind üres frázisok.

A magyar gyár legalább oly olcsón tudna építeni, mint az olasz, osztrák vagy spanyol stb. Az előbbi pedig anyag dolgában sokkal rosszabbul áll, mint mi, minek bizonyítéka az, hogy a világ tengermenti országainak ócskavasát mind bevásárolja, munkások ott ép úgy hiányoztak, mint nálunk és mégis mit művelnek ma már Olaszországban! Tessék elmenni Génovába, Livornoba, Nápolyba, Palermoba stb. stb., ott kereskedelmi hajókat építenek mindenütt — tucat-számban állanak hajók a solyákon.

Mindez az olasz szorgalom eredménye.

Olaszország szubvencionálja a hajózási vállalatok legnagyobb részét, de megköveteli ma már, hogy hajóikat otthon építsék. Hasonlóan jár el Franciaország és a leg-

- Harmine.
- És harminc éve ellenére olyan tüzes, mint egy gimnázista.
- Minden férfi magában hordja az eszményképét, addig, amíg meg nem találta.
- Sok éve keres már engem?
- Legalább tíz éve. Ön a megtestesülése az álmaimnak.
- Én azt hiszem, hogy mindenkinek ezt mondja.
- Esküszöm, hogy nem!
- Ha a dolog így áll, akkor nem tilthatom meg önnek, hogy az utcán meg ne bálmuljon. Végre az utca mindenkié. Ne üldözzön egészen hazáig.
- Értem, a vis-a-vis-k, az öreg hölgyek, akik mindig az ablaknál vannak.
- Igen és a férjem is megláthatná...
- Ez mind igaz, de azután...
- Hogyan?
- Hol láthatom önt, hol találhatnám néha önt.
- Velem akar találkozni?
- Igen önnel. Ugy beszélni, mint ma.
- Rendez-vous! Erről szó sem lehet.
- Én meg vagyok győződve róla, hogy ön éppen olyan jó, amilyen szép. Biztasson egy kis reménnyel.
- Nem, soha. Ebben a pillanatban belépett a gróf és amikor meglátta, hogy felesége egy idegen férfival tárgyal, tovább ment. De a grófnő boldogan megy elébe és megszólítja:
- Nézzed, ez az ur megtalálta a nyakláncomat. Itt van.

utóbbi idő óta Oroszország is, melyre pedig már igazán nem lehet ráfogni, hogy jobb és kedvezőbb viszonyok között van a tengerészete, mint a mienk.

Tessék gyárat építeni, építse azt meg akárki, legyen az magyar, vagy külföldi, a kormány támogatásával vagy anélkül, az mindegy, boldogulni fog a gyár, mert ha a kormány majd kötelezi a szubvencionált vállalatokat, hogy hajóikat itthon építsék, lesz munka elég.

Sokan azt fogják mondani, hogy nincs Fiumében hely a telep felállítására. Erre is van válaszunk. Tessék csak jól körülnézni, van hely elég! Ott van pl. a kőolaj kikötő, a petróleum telep, mely nem odavaló, mert az ilyen veszedelmes telepek a város végén minden lakóháztól távol van a helye, nem pedig a legforgalmasabb részén.

Kifogást tehát a magyar hajógyár ellen joggal és jogosultan senki sem tehet és éppen ezért, rámutatva annak égető szükségére, felhívjuk az illetékes köröket, hogy azt minél előbb létesítsék, annál is inkább, mert ilyképen meggátolják, hogy éven te sok millió vándoroljon külföldre s e helyett új iparágat is teremtenek Fiumében, melyet ezáltal csak emelnek és egy nagy tengeri kikötőhöz méltóvá tesznek.

B. Gy.

Ujdonságok.

—o—

Tájékoztató.

— *A kir. kormányzó* magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— *A tengerészeti hatóság* épületében levő m. kir. *biológiai állomás és aquárium* díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— *A városi könyvtár* naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— *A népkert* (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— *A temető* naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— *ACunard* magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig.

— Ön a megtaláló, uram?

— Igen, pár nappal ezelőtt találtam a Piazza San Fidele sarkán.

— Igazán jó kezekbe került. Örülök, hogy Milanó utcáin még becsületes emberek is járnak. Kövessen uram a dolgozószobámba, én adósa vagyok önnek.

— Adósom?

— Kétségteljesen. Ön olvasta az utcán a plakátot?

— Igen, de már el is felejtettem. Engem csak a tisztesség érzete vezetett az ön házába.

— Nem, nem. Ön megkapja az ígért jutalmat és tegyen vele, amit akar.

(Elmegy a dolgozószobájába.)

A fiatal férfi és a grófnő pár pillanatig egyedül maradnak.

— Elena grófnő — szabad így neveznem én nem vehetem el a férje pénzét?

— Joga van hozzá.

— Igen, de valami ellene szegül bennem.

— Memnyiben? (A férfi hallgat.) Önnek igaza van és ami a helyzetét illeti... tényleg különös.

Megint hallgatnak egy pillanatig, azután a grófnőnek akad egy gondolata.

— Tedia mit csináljon?

— Mondja meg!

— Tegyen úgy, mintha elvenné a pénzt és holnap adja nekem vissza...

— Önnek, ott ahol találkozni fogunk?

— Igen, akkor legalább nem mondhatják az emberek, hogy szerelemből találkoztunk.

Antonelli.

Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— *A tersattói Frangepán-vár* naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki hiddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevarde-on.)

— *József főherceg díszkertje* (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a feleséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— *A Danubius-hajógyár* telepe, a rizshántológár, a papírgyár, kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „*Adriatica*” cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— *A kivándorlási ház* megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad lá belépőjegyet.

—o—

A LUFBALÓNY.

Vasárnap az abbaziai mentők népünnepet rendeztek, melynek keretében este 6—7 óra között Montgolfiereket eregettek fel. Mikor az első, másfél méter átmérőjű léggömb megjelent Abbazia fölött, mindenkinek azt hitte, hogy egy tényleges, valódi léghajó üldözőli a földet megszámlálhatatlan szerepeit. És a nélkül, hogy az élet-megrontó szerelemnek az ügghöz bármi köze volna, minden szem nem anynyira a festett, mint inkább a fellegekkel borított egokbe nézett. Mivelhogy az ármányos léggömb ott kóválygott-kavargott, libeggett-lebeggett a Monte-Maggiore felett vagy 1000 méternyire.

Engedelmükkel elmondom, hogy ennek kapesán minnek voltam fültanuja.

Első hallomás.

— *Lillyke* (mamájával a Wagner-kávéház előtti sétányon áll, mögötte egy evikkeres, nyírott bajszu vörös fiatalember máláskodik, aki azzal főzi, hogy direkt miatta fog egy koncertet rendezni, melyen Lillyke egyszerre három nyelven énekelhet és az összes divatos táncokat eljáráhatja. Ábrándosan, mélabusan, kissé trillázva): Ah, ha én egyszer ilyen ballonban repülhetnék! Ah!

— *A vörös*: De csak velem!

— *A mama*: Nélkülöm egy tapodtat sem!

— *A vörös*: Nem lehet, nagyságos asszonyom, a ballon a túlterhelést nem bírja.

— *A mama* (igen energikusan): Dann bleibst Lillyke auch hier.

— *A vörös*: Ja, wir bleiben, wir bleiben.

— *Lillyke* (a párbeszédéből egy szót sem hallott): Ah, repülni, szabadon, mint a madár, tulszárnyalni a vágyakat, átszelni a véghetetlen Océánt, képzelet-szárnyakon emelkedni a nagy mindenség fölé, itt hagyni a földet, az embereket, a hazugságot, a bünt, az ármányt, az irigységet, a rossz férfiakat.

— *A mama*: Aber Lilly, mein Kind!

— *A vörös*: Nu, was sagt man! E infall! Egész lyrai költészetet küld a léghajó után. Kérem, Nagysádk, talán oszonnázhatnánk!

— *Lillyke*: Maga egy prózai lélek. Menjünk, mert ugy fáj a szívem.

A szívfájdalom 5 perc múlva habos kávéval gyógyíttatik. És mivel ez már nem érdekes, gyerünk oda, ahol a

Második hallomás

hallható. Ez a jelenet ott játszódik le, ahol majdan a fürdőpalota fog felépülni. A fiumei Imperial kávéházban hangversenyző Gyallay Géza bandája áll itt. Vasárnap lévén, Romák is átrándultak Abbaziába.

A nagybögös: Ahun la! Oda pisloggyatok. Egy lufballóny! Isten „már’nece” lufballóny! Vakujjak meg, ha nem lufballóny!

— *A cimbalmos*: Fogd be a pofádat! Mit értesz te ahho! Erőplán az!

— *A kontrás*: Csiba! Már ahho én sokkal többet értek, mer én már vótam világgörüntön...

— *A kisbögös*: Az, a Teréz-köruton!

— *A kontrás*: Ott is, meg minden országba! Londoniába, Fiumába, Szófiába. Beszéltem azokat a nyelveket is. Magyarul, oláhul, fiumánul, londonul, szerbiül, perfektül és mohácsul. Hát mondom, én már láttam ilyen. Ennek a neve: Zepperli.

— *A cimbalmos*: Frász a pofádba, te rücskös. Te ehhez illen vérszegény vagy! Mit értesz a tudományho? A fiam a második fölsőbe jár, az aszonta, hogy az erőplán röpül ugy, mint a menkü.

— *A nagybögös*: Hászte tavaly vót illen Mohácsen is. Akkor mondta a zsidó, hogy csak gázt köll bele fujnyi, aztán röpül, mint a veszett fenye. Ihol la, ez is röpül!

— *A Géza primás*: Áesi, ezt már csak én értem. Én vagyok a primás. Ennek a neve: bifleány. Most pedig menjünk, mert lekésük a hajót.

— *Valamennyien* (egyszerre, mintha mindegyiknek igaza lenne): Nahát!

Most jönne a harmadik, negyedik, stb. hallomás, de ezekre már nincs helyem.

(k. p.)

— **Adomány.** Az Adria hajóstársaság 137 korona 73 fillért adományozott a hajóskapitányok klubjának, a hajótöröttek özvegy és árvaalapja javára.

— **Egy kellemetlen kirándulás.** Az adelsbergi cseppkőbarlang igazgatósága sűrűn rendez Fiuméból, Abbáziából és környékén levő városokból kirándulásokat Adelsbergbe, ahová óriási reklamározással; félárakkal, különvonatok indításával és népiünnepélyek rendezésével fogdossa a kirándulókat. A cél csak az, hogy minél nagyobb tömeget hozzanak össze, hogy minél nagyobb haszon maradjon, ellenben egy cseppet sem törődnek azzal, hogy a kirándulók jól érezzék magukat. Ilyen hangzatos kirándulást rendeztek vasárnap is, amelyre ismét sikerült 10—12 ezer főnyi tömeget kapniok, ám a résztvevők sokáig nem fogják ezt a kirándulást elfelejteni nem annyira a látványosságok, mint inkább azok miatt a sok kellemetlenségek miatt, amelyben részük volt. A rendezés, ha egyáltalán lehet rendezésről beszélni, a lehető legrosszabb volt, a mennyiben a kirándulók minden vezető nélkül bolyongtak, egy pohár vizet, vagy egy falat kenyeret pedig, déltől késő estig, aranyért sem lehetett kapni. És mivel a kirándulók között nagyon sok gyermek is volt el lehet képzelni azt az elkéseredést, ami elfogta őket. Ezekon kívül külön bosszuság és kár érte az abbáziai és lovranei kirándulókat, akik dacára, hogy jegyeiket, mintegy 800-an előre megváltották, mégsem kaptak elegendő villanyost a nagy távolságra levő állomásig, úgy hogy oda is, vissza is kocsin kellett menniök, ami persze alaposan megnövelte az 50 százalék kedvezményrel rendezett kirándulás kellemességeit. Mindenestre érdekes, hogy ilyen dolgok egy állam ifelügyelet alatt álló intézménynél előfordulhatnak.

— **Hajóvásárlás.** Az Ungaro-Croata egykori „Hungária” gőzöse, melyet tudvalevőleg egy velencei hajóstársaság megvásárolt és Veneto névre keresztelt, most osztrák kézbe jutott. A Ragusea hajóstársaság vásárolta meg a gőzöst, amely 286 tonnateralommal bír.

— **A kikötőből.** Aug. 5. Érkezett: Lodovica osztrák gőzös Galvestonból, 4200 tonna foszfáttal, 100 tonna dongával, 20 hordó quebracoval és 642 bál gyapottal.

Indult: Persia osztrák gőzös Kobeba, 450 tonna cukorral, 50 tonna fával, 70 tonna üvegáruval, 20 tonna sóval és 10 tonna vegyes áruval; Benedetto Giovanni olasz gőzös Castellamareba, 780 tonna fával; Marco Polo olasz gőzös Velencébe, üresen; Zrinyi magyar gőzös Triesztbe, üresen.

— **Kombinált vasuti és hajózási forgalom Fiumén át.** A magyar királyi államvasutak igazgatóságától vett értesülés szerint, folyó évi augusztus hó 15-től kezdve az alábbi hajóállomásokon az utazó közönség kényelmére a hajóvonalat is magában foglaló kombinált közvetlen gyorsvonatu fűzetjegyek fognak kiadásra kerülni és pedig a következő áron: Abbaziából vagy Lovranából Podwoloczyškára, Fiume—Zágráb—Uj-dombóvár—Budapest—Szerencs—Beskid—Lembergen át a gyorsvonat I. osztályában 118.50 K, a gyorsvonat II. osztályában 75.50 korona.

— **Az elveszett retikül.** (Panasz-levél.) F. hó 3-án d. u. 7—8 között Ikában a Schubert-féle vendéglőben vaesoráztam a családommal. Mikor távoztunk, észre vettük, hogy feleségem velencei barna oroszlán-bőr retikülje, selyemkendő-tartalommal és pénz tárcával együtt, ott maradt. Vissza mentem de a retikült már nem találtam. Meg kell ezt az esetet említenem, mert igen sok hasonló panasz van. Ikában és Lovranában naponta fordulnak fordulnak elő lopások, a mi igen kellemetlen ráadás a borsos számlákra. Szívesen jutalmazom azt, aki a retikült a lovranei Kurkomisszióhoz eljuttatja. Tisztelettel L. S.

— **Uj hajózási vonal Dalmáciába.** Triesztből jelentik: A Societá italiana di servizi marittimi olasz hajóstársaság új járatot létesített Trieszt, Velence, Zára, Sebenico, Spalato, Gravosa, Cattaro, Antivari, Durazzo, Brindisi felé. A hajók hetenként egyszer indulnak e járatra, még pedig minden hétfőn éjjel.

— **A hét fertőző betegségei.** A városi tisztifőorvosi hivatal jelentése szerint Fiumében és kerületében a július 28-ától augusztus 3-áig terjedő héten bárányhimlőben, skarlátban és difteritiszben 1—1, has-tífuszban és szamárköhhögésben pedig 2—2 megbetegedés történt. A kórházba két trachomás és egy has-tífuszos beteget szállítottak.

— **Borkivétel Isztriából.** Parenzóból jelentik, hogy az ottani kikötőből július hónap folyamán az Isztria—Trieszte, valamint Ungaro-Croata hajóstársaságok összesen 3531 kehtoliter bort szállítottak el.

— **Öngyilkosság.** Két héttel ezelőtt — mint megírtuk — a Salita di Ricovero 5. száma alatt megmérgezte magát Bertossi Olga hét gyermekes családanya. A szerencsétlen asszonyt oly súlyos állapotban vitték a kórházba, hogy életéről az orvosok már akkor lemondtak. Tegnap a szerencsétlen asszony meghalt.

— **Baleset az Ivernian.** Az Ivernia kivándorlasi gőzösön tegnap délután súlyos baleset történt. Hort János napszámos a hajó egyik raktárába zuhant, minek következtében súlyos külső és valószínűleg belső sérüléseket is szenvedett.

— **A tulzufolt Lussinpiccolo.** Az idegenek szám aoly nagy, hogy minden penzió és szálloda zsufolva van. Abbáziából 200 kiránduló érkezett ide szombaton, ezeknek nem bírtak éjjeli szállást adni.

— **Fiatal tolvajok.** A Szápáry rakpart-ról nemrég eltűnt 800 korona értékű vas-tárgy. A károsult Blüh Adolf feljelentésére a rendőrség nyomozást indított és megállapította, hogy a tettesek Sarinich Humbert, Covacevich Arisztild és Mance Mario vásott fiúk, akik azért loptak, hogy édességekre pénzüik legyen. A járásbiróság tegnap tárgyalta a három fiatal bűnös ügyét. Sarinichet javítóintézetbe való internálásra ítélte, a másik kettőt azonban fiatalkoruk miatt felmentette.

— **Az Adria-kiállítás Budapesten.** Az osztrák főváros ez idei nyári szennációja, a Praterben rendezett Adria-kiállítás, a jövő évben fog új formában új életre kelni. A Magyarországi Adria Egyesület, melynek elnöke Gonda Béla ny. miniszteri tanácsos, foglalkozik azzal a tervvel, hogy a kiállítás anyagának nagy részét lehozza és a Városligetben emelendő pavillonokban mutatja be. Az érdekelt szakkörök melegen pártolják a terv kivitelét.

— **Felmentés.** Tegnap megírtuk, hogy a határrendőrség zsebmetszés gyanuja alatt letartóztatta Traibar Mátyás volt trieszti pincért. Tegnap a járásbiróság bizonyítékok hiányában felmentette Traibárt.

— **Késelő legény.** Tomsa Santo városi hordár a Scoglietto téren levő panorámák között járkált. A hordár akaratán kívül meglökte Pap József 24 éves ittas legényt, aki kést rántott és megszurta Tomsát. A bieskázó legényt letartóztatták. Tomsa könnyebb természetű sérülését a mentők kötözték be.

— **Corso mozi.** Ma esti új műsor: Az asszony becsülete, dráma. — Leo sovány akr lenni.

— **Berlin-szálloda Budapesten.** A főváros élete újból egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay-utca 10. sz. a megnyílt a 140 díszesen berendezett szobából álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Ottó, az abbáziai Lederer-penzió volt igazgatója, a Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Monopol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő szakszerű vezetésére.

NYILTTÉR*).

—o—

NYILT KÉRDÉS.

Erett megfontolás után úgy találtam, hogy leghelyesebb, ha a rajtam esett sérelmet a nyilvánosság elé viszem és itt kérdzem meg azt, akit illet, hogy mi az oka annak az üldöztetésnek és hajszának, amiben a rendőri tevékenység ellenem, vagy üzletem ellen kimerül.

Ott kell kezdenem, hogy a rendőrszem valóságos megfigyelés alatt tartja helyiségeimet és megtörtént nem egyszer, hogy egyetlen hangos szónál esendet parancsolt a rendőr, holott ugyanakkor a De la Ville, vagy Commercio kávéházakban a legvidámabb hangos dal hangzott. Megtörtént, hogy jökevdü uri vendégeimet bekísérték, mert hangosan (de nem lármásan) mentek haza. Megfigyeltem, hogy ilyesmi *csakis* az én helyiségemmel kapcsolatban történtek, ami már akkor a nyilvános célatosságát mutatta.

Meglévő és éjjel 2 óráig szóló zeneengedélyemet elfeledtem idejében megújítani, de elfeledkezett róla a rendőrség is. Mikor pedig megújítani akartam, azzal tagadták meg, hogy a zene miatt üzletem körül 25 lakó éjjeli nyugalma van megzavarva. Ezzel az indokolással a zeneengedélyt csak 12 óráig kaptam meg.

Nem akarok okokat és személyeket kutatni, bár ehhez is jogom volna. De tisztelettel kérdem: miért zavarja a nálam játszó zene a körülállók nyugalmát, mikor pld. a De la Ville-ban hajnali 4 óráig (ott addig szabad zenélni) nem bánt ugyanaz a zaj serkít, pedig ott *bent* a házban laknak. Többek között a volt podeszta, dr. Vio Ferenc ur és

*) E rovatban foglaltakert rem vállal felelősséget a szerk.

más előkelőségek. Miért nem zavarja az éjjeli nyugalmat a Commercio, ahol 2 óráig énekekkel kapcsolatos tambura játszik és ott szintén a házban laknak, sőt még a templom is mellette van? Hogy mást ne említsek, e két kávéházban legalább 200 lakó nyugalma volna megzavarva, ha nálam 25 lakóé. Mivelhogy nálam egy lakó sincs. Távol áll tőlem a konkurrens-gondolat, de kénytelen vagyok a példákat felhozni, hogy a nyilvánvaló méltánytalanságot illusztráljam.

De felmerül az a kérdés is, hogy nem-e büntetés egy meglévő jognak a megvonása. Alapos indok nélküli megvonása. És mivel ennek kétszámtelesen büntetés-szinezete van, joggal kérdezhetem, hogy mi címen és mi alapon büntetnek engem, aki semmit sem véttem és csak élni akarok, meg a súlyos adót akarom hiánytalanul fizetni. 13 esztendeje van Fiumében üzletem, soha egy fillér büntetést nem kaptam és most egyszerre lettem vörös posztó? Miért?

Jogom van a homályban rejtőző okot keresni és talán meg is találom. Ezuttal a nagyközönség és a felsőbbség figyelmét akartam erre a speciális esetre felhívni.

Fiume, 1913. aug. 5.

Linenberger Simon

az Imperial kávéház tulajdonosa.

VELENCE.

ORIENTALE NAGY KÁVÉHÁZ

Riva degli Schiavoni, a Lidora induló hajók kikötőjével szemben.

Tágas terrasz — Játéktér, amerikai bar. — Modern berendezés. — Központi fűtés. Kötő szellőztetés.

Naponta 4-től 6-ig és fél 9-től 12-ig szimfonikus zenekar

Mozgóképelőadás teljes világítás mellett.

Naponta új műsor.

Kőbányai Polgársör,

a Florian, Quadri és Orientale kávéházak, (Szt. Márktér és Riva degli Schiavoni) valamint a Grand Hotel Lido sörcsarnoka közönségének legkedveltebb itala.

Vaerini Testv. és Tsa.

UJ FÜRDŐINTÉZET (meleg fürdővel).

ABBZIA Reichstrasse

Gőz-, kád- és meleg tengeri víz fürdők.

Szobák 3. — koronától feljebb.

Tulajdonos: I. R. SCHWEIGLER.

Velence

San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A génuai kiállítás dícsérő okmányokkal kitéve.

SZOBÁK 2 és fél LIRÁTÓL FELJEBB.

TŐZSDE.

Budapesti Értéktőzsde.	Aug. 4 záriat	Mai ár. 1/4 óra
Magyar hitelrészvény	819.25	819.75
Osztrák hitelrészvény	624.—	623.50
4%-os koronajáradék	81.25	81.35
Osztr.-magy. államvasut.	699.50	699.50
Lejátszóbank	413.50	413.—
Lezártbank	505.50	506.25
Hazai Bank	279.50	279.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	534.—	541.75
Rimamurányi	689.50	689.50
Salgótarjáni	755.—	753.—
Közuti Vasut.	635.75	635.50
Városi Villamos	354.50	354.—
Adria	541.—	—
Déli Vasut.	125.—	—
Magyar Cukoripar	2690.—	—
Rizsgyár	3675.—	—

Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)	Aug. 4 záriat	Mai ár. 1/4 óra
Buza áprilisra	11.93	—
Buza májusra	—	—
Buza októberre	11.42	11.37
Rozs 1913 áprilisra	9.34	11.89
Rozs októberre	8.92	8.87
Tengeri májusra	7.41	8.03
Tengeri júliusra	—	—
Tengeri augusztusra	8.04	8.09
Zab áprilisra	—	7.36
Zab októberre	8.30	8.24

Bécsi Értéktőzsde.	Aug. 4 záriat	Mai ár. 1/4 óra
Osztrák hitelrészvény	624.—	623.—
Magyar hitelrészvény	813.—	818.—
Osztrák magyar államvasut.	698.50	698.—
Déli Vasut.	124.—	126.—
Alpesi	910.—	906.—
Skoda	834.50	829.50
Osztr. koronajár.	81.90	—

Fiumei és trieszti értékek:	Legutóbbi kötések átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsonköt.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	112.—
Litorale Bank és Takarékszövet.	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficenter” tengerhajóz.	500.—
Magyar-Horvát Gőzhajózás	1400.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1050.—
Orient tengerhajózási társ.	1390.—
Ált. Forgalmi r. t. régi	1900.—
„uj	1760.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	283.—
Navigazione Libera Trieste	612.—
Osztrák Lloyd	568.—
Stabilimento Tecnico	9800.—
Ampela Szeszpároló Rt.	429.—
I. Trieszti Rizsgyár	742.—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	428.—
Spalato Portland Cement	375.—
Assicurazioni Generali Nap.	838.—
Riunione Adriatica	3700.—

Lido - Venezia

SPLENDID-HOTEL

(Villa Principessa Giovanna.)

Elsőrangú szálló 100 szobával. — Kötő konyha. — Penzió 11—15 lira. —

Hotel Pilsen Meublé

110 szobával 3 lirától személyenkint. Lift, fürdők.

Motorcsónak Caprani G. tulajd.

Távirat — Telefon.

A létszámemelés.

BÉCS, aug. 5. A létszámemelés immár elhatározott dolog. Az emelés 40.000 főnyi lesz, amiből 30.000 a közös hadsereg, 10.000 a Landwehrre és a honvédségre esik. Főleg a tüzérséget és műszaki csapatokat fogják szaporítani.

Désy felmentése jogerős.

BUDAPEST, aug. 5. A Lukács—Désy pörben hozott ítélet a mai nappal jogerős lett, mert a kir. főügyész az ügyész által bejelentett felelősségre visszavonta.

A Károlyi-Wertheimstein affér.

BUDAPEST, aug. 5. Károlyi Mihály gróf ma sürgönyileg válaszolt lovag Wertheimstein belényesi főszolgabírónak, aki a bihari szolgabírákról mondott kritikája miatt provokáltatta. Kijelenti Károlyi, hogy ő sehol sem említette Wertheimstein nevét, de ha ennek ellenére lovagiaskodni akar, szívesen áll rendelkezésére.

Szápáry nem egyezik.

BUDAPEST, aug. 5. Gherliczy-Szápáry ügyben megszakadtak a tárgyalások, mert Szápáry Pál gróf kijelentette, hogy semmi tárgyalni és egyezkedni valója nincs. Gherliczy báró ma érkezik Budapestre, hogy megnevezze megbízottait.

Kornfeld kitüntetése.

BUDAPEST, aug. 5. Báró Kornfeld Mór dr. a Danubius hajógyár vezérigazgatóját ő felsége a III. osztályú vaskoronarenddel tüntette ki.

Heltai jobban van.

ISCHL, aug. 5. Heltai budapesti főpolgármester állapota lényegesen javult. Fekélye gyógyul, de cukorbetegsége még mindig veszélyes.

Berlin—londoni telefon.

BERLIN, aug. 5. Ma nyitották meg a berlin—londoni telefonvonalat.

Lujza heregnő.

BRÜSSZEL, aug. 5. Albert király nem fogadta Lujza heregnőt és elutasította azon kérését is, hogy közben járjon az állam elleni perében.

Schöller nem jön Budapestre.

BUDAPEST, aug. 5. Schöller aviatikus elhatározta, hogy nem jön Budapestre.

Elgazolt lovak.

DEBRECEN, jul. 5. A karcagi vonalon a vonat 28 lovat elgazolt.



Tudja Ön már,
: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható csúzfájdalmak, fejfájás, fogfájás, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás ellen valamint használható a rossz levegőjű szobák tisztítására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag!

Budak D.

gyógyszertárában

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

Vilmos császár Ischlben.

BERLIN, aug. 5. A Tageblatt jelenti: Vilmos császár a jövő hónap végén Ischlben meg fogja látogatni Ferenc József királyt. A császár szeptember közepén Ferenc Ferdinánd trónörökös eckartsauai birtokán fog vadászni és onnan hazafelé utazóban megy Ischlbe.

Az árvíz.

ARAD, aug. 5. A Csiger-patak kiöntött és elárasztotta a partjain fekvő földeket. Ismét nagy a kár.

LUGOS, aug. 5. A Temes újra kiöntött. A téglagyár, mely most egy szigeten áll, ki-gyuladt az oda menekült munkások által rakott tüztől. Oltani nem lehet, mert a vizen keresztül lehetetlen odahozni a tüzoltószereket.

Fölvágta a gyomrát.

SZEKESFEHERVÁR, aug. 5. Manner Márton gazdaember öngyilkossági szándék-ból felvágta a gyomrát. Haldoklik.

Vasuti baleset.

KASSEL, aug. 5. A berlini gyorsvonat 2 munkást agyongázolt.

A tisztiszolga bosszúja.

MISKOLC, aug. 5. Nagy Anna leányzó tegnap 2 tüzérel sétált, midőn elébe került Demeter János tisztiszolga, aki előbb szeretője volt a leánynak. Demeter hátulról hátbaszurta a leányt, ki most haldoklik, mert tüdejét érte a kés. A 2 tüzér a tisztiszolgát lefogta és bekísérte.

A halottrabló.

BUDAPEST, aug. 5. Óri János munkanélküli csavargó reggelként bejárta a ligeteket és kifosztotta az öngyilkosokat. Letartóztatták.

Kegyetlen fiú.

MAKO, aug. 5. Bartha Sándor gazdálkodó az apját, mert egy munkát nem végzett el, míg ő a kereszében volt, félig agyonverte. Letartóztatták.

Danev letartóztatása.

LONDON, aug. 5. Danev letartóztatása minden pillanatban várható, mert kiderült, hogy visszaélt a rendelkezési alappal. Több magasrangú katonatiszt letartóztatását is várják.

Leszakadt templom.

ESSEN, aug. 5. Fredeburgban az új templom egy boltozata leszakadt és magára temetett sok munkást. Négy ember meghalt, kettő súlyosan megsebesült.

Felrobbant tüzijátékgyár.

NAPOLY, aug. 5. A külvárosban lévő tüzijátékgyár tegnap felrobbant. Két munkás meghalt, négy nagyon súlyosan összeégett.

Itéletidő Dél-Olaszországban.

ROMA, aug. 5. Egész Dél-Olaszországban, főleg Brindisi, Ferrara és Rimini környékén szombaton nagy viharok dúltak. Ferrarában a villamos világítás telepét is elpusztította az orkán. Riminiben és az Adria parton óriási károkat okozott a szélvi-har, bárkák sülyedtek el és hét hajós oda-veszett.

Megfulladt buvár.

BREMERHAVEN, aug. 5. Az itteni kikötőben Krause Ottó buvár leszállott, hogy egy gőzös fenekét megvizsgálja. Mikor sokáig lent maradt és nem adott jelt, fölhúzták a mélységből s akkor vették észre, hogy a szerencsétlen buvár megfulladt. A levegővesztés megrepedt.

Bomba a táncteremben.

UDINE, aug. 5. Tegnap egy multság alkalmával bombát dobtak a táncterembe, amely felrobbant és sokakat súlyosan megsebesített. A tetteseket, akik azért követték el a merényletet, mert nem hívták meg őket a multságra, letartóztatták.

—«0»—

Kolera Bukarestben.

BUKAREST, aug. 5. Ma ismét több kolera-esetet jelentettek be és egy megbetegedés halálos volt. Az egészségügyi hatóságok minden lehető intézkedést megtettek a veszedelem megállítására. A járványt macedóniai menekültek hureolták be Bukarestbe. Idegenből jövő utasok ellen egy heti vesztégzárt rendeltek el.

Kereskedelmi szerződés.

BUKAREST, aug. 5. Románia és Szerbia között kész a kereskedelmi szerződés. Szerbia megépítette a turn-szeverini vasutat.

Felülvizsgálat.

LONDON, aug. 5. A hatalmak arról tárgyalnak, hogy a bukaresti békejegyzőkönyvet a hatalmak megbízottai vizsgálják felül.

Montenegro kártalanítása.

CETTINJE, aug. 5. Giers osztrák-magyar követ hoi nap ide érkezik és akkor nyomban megkezdik a Montenegro kártalanítására vonatkozó tárgyalásokat.

Meghosszabbították a fegyverszünetet.

BUKAREST, aug. 5. A békekonferencia a fegyverszünetet, Majorescu román miniszterelnök javaslatára, három nappal meghosszabbították.

Péntekre.

BUKAREST, aug. 5. Diplomáciai körökben úgy vélik, hogy péntekre, mikor az új fegyverszünet lejár, a békét okvetlenül megkötik.

A görögök vesztesége.

ATHÉN, aug. 5. Megbízható jelentés szerint a macedóniai görög sereg a bolgárok elleni harcban 35.000 embert veszített.

Görög-török béke.

KONSTANTINÁPOLY, aug. 5. A porta értesítette Görögországot, hogy elhatározta azoknak a kereskedelmi hajóknak a visszaszolgáltatását, amelyeket a háború kitörése előtt Konstantinápolyban visszatartottak és hogy azoknak a hajóknak, amelyek Oroszországban maradtak, megengedi a Dardanellákon való áthajózást. A porta egyszersmind felszólította Görögországot, hogy küldjön ki egy tagot abba a bizottságba, amely a hajók jelenlegi állapotát megvizsgálja.

A háború hírei.

SZOFIA, aug. 5. Tegnapelőtt délelőtt 11 óra tájban egy görög csapat Kresna felől Dsumaja felé vonultában összetűzött a bolgárokkal. Másnap a görög csapatok parancsnoka levelet intézett a bolgár parancsnokhoz, amelyben azt állítja, hogy a bolgárok a fehér lobogók dacára lőttek a görögökre. A bolgár parancsnok kifejtette a való tényállást és visszautasította a panaszt. Egy Berkovica táján visszavonuló szerb csapat felgyújtotta Viroviei helységeket. Vidin bombázását a szerbek július 31-ig folytatták. Magánjelentések szerint a városnak fele elpusztult. A polgárság közül 200 ember életét veszítette és 600 ember megsebesült. A harcok 8 kilométernyi vonalon folytak. A szerbek a várost nem foglalták el.

Drinápoly.

KONSTANTINÁPOLY, aug. 5. Drinápolyból küldöttség érkezett ide, amely a nagyvezér, valamint az idegen államok nagy követői elé terjesztette azt a kérelmet, hassanak oda, hogy Drinápoly a törököké maradjon.

PÁRIS, aug. 5. A Matin közli: Talaat bej így nyilatkozott azokról a külföldön elterjedt hírekről, amelyek szerint a porta hajlandó volna pénzbeli és területi kárpótlás fejében lemondani Drinápolyról:

— Kormányom felhatalmazott annak a kijelentésére, hogy ezek a hírek teljesen alap talanak. A török hazafiságot nem lehet vámm-jövedelmekkel megvesztegetni. Utolsó szavam ez: Drinápolyt csak fegyveres erővel lehet tőlünk elvenni. Minden török katona kész meghalni Drinápolyért, ezt a szent várost nem fogjuk feláldozni.

Az Echo de Parisnak jelenti Konstantinápolyból: A katonai hatóságok éjjel-nappal dolgoznak Drinápoly megerősítésén, tekintet nélkül a diplomáciai tárgyalásokra.

Nem megyünk.

KONSTANTINÁPOLY, aug. 5. Izzed pasa azt mondotta egy újságírónak, hogy Drinápolyból nem fognak kimenni, ha valakinek kell, jöjjön oda és vegye el, ha tudja.

Albán küldöttség a román miniszterelnöknél.

BUKAREST, aug. 5. A Romániában élő albánok küldöttsége jelent meg tegnap Majorescu miniszterelnöknél, mint a békekonferencia elnökénél, akinek memorandumot adtak át, amelyben utalnak arra, hogy a jövődöbéli albán államot a szerbek, görögök és montenegróiak tulzott követeléseivel szélyeztetik és Románia támogatását kérik ez ügyben.

Kavalla és a szigetek.

ATHÉN, aug. 5. A bolgár ellenjavaslatok nem annyira meglepők, mint inkább fölháborítók. Görögország nem fog lemondani Kavalláról. Az a görög miniszterelnök, aki ezt megtenné a béketárgyalásokon, ne is jöj-jön vissza Athénbe, mert megköveznék.

PÁRIS, aug. 5. A görög kormány a nagyhatalmakhoz jegyzéket küldött, amelyben ragaszkodik ahhoz a követeléséhez, hogy Thasos, Imbrosz és Tenedosz szigete-keket magának igényeli.

A bolgár meghatalmazott a nagyvezérnél.

KONSTANTINÁPOLY, aug. 5. Nad-sevic bolgár meghatalmazott tegnap délután hosszabb ideig tanácskozott a nagyvezérrel.

DR. MAHLER**SANATORIUMA, ABBAZIA****üdülők részére**

Ideális nyári tartózkodás Teljes penzió 10 koronától kezdve. Nagy árnyas park.

Szénsavas és tengeri fürdők, hidegviz-gyógyintézet, hízaló és étrendi kurák. Egész éven át nyitva.

CIRKVENICA.**Therapia pavillon.**

Elsőrendű kávéház. Kitűnő italok fagyalt, hideg felvágott stb. Olcsó árak.

Naponta Horváth Gábor hírnemes kisbögös cigányzenekara hangversenyez.

Hutter Ferencz

a fiumei De la Ville volt főpincére.

KÖZGAZDASÁG.

— **Amerika külkereskedelme.** Az Egyesült Államok szövetségi kormánya már közölte az 1913. június 30-án zárult üzleti év külkereskedelmi forgalmi adatait. Ezek szerint a kivitel 2465 millió dollárt és a behozatal 1812 millió dollárt tett ki, azaz a kiviteli felesleg 653 millió dollár volt. A kivitel az előző évhez mérten 260 millió dollárral és a behozatal 156 millió dollárral növekedett. Koronaértékre átszámítva, az Egyesült Államok kivitele a lezajlott üzleti évben 12 milliárd koronát tett ki.

— **A világ hajóépítő ipara.** A civilizáció fejlődésével, a kereskedelem és az ipar óriási arányu fellendülésével szükségképpen karöltve halad a közeledési eszközök számának hihetetlen mértékű szaporodása és tökéletesedése. A múlt század első felében még ép olyan primitív eszközökre volt utalva az utazni akaró emberiség, mint évezredekkel ezelőtt: szárazföldön a postakocsi, a tengeren pedig a szelek szélszéleinek kiszolgáltató vitorláshajók voltak az egyetlen közlekedési alkalmatosságok. Am ma már sok százezer kilométer hosszúságú sínvályákon a gondolat sebességével röpit tova a gőzzel táplált vasparipa, a tengeren pedig harmincezer tonnás hajókolosszusok nevetik gunyolva a tájtéko hullámokat...

Az alábbi táblázat annak a hihetetlen fejlődésnek mutatja a képet, amely a hajóépítészet terén a legutóbbi években tapasztalható volt.

A világ hajóépítő ipara 1897 óta állandóan fokozza a termelését. A 90-es években az évenként vízrebocsátott hajók átlag 1 millió 304.000 bruttó regiszter tonnatartalmat képviseltek. A rákövetkező kilenc évben 1899-től 1907-ig az évi átlag 2.433.500 tonnára emelkedett. Ezután három éven át kisebb volt az évi termelés és pedig:

1908-ban 1.833.286 bruttó reg. tonna,
1909-ben 1.602.057 bruttó reg. tonna,
1910-ben 1.957.853 bruttó reg. tonna,
1911-ben rekordot ért el a világ hajóipara 2.650.140 tonnával.

A múlt évben ezt a rekordot leverte egy újabb rekord, mert 1912-ben a világ hajógyárai által vízrebocsátott hajók összes tonnatartalma 2.901.769 tonna volt, tehát alig 100.000 tonna hiján három millió tonna. A múlt évben a végeredmény 350.000 tonnával volt több, mint az előző évben.

Első helyen álltak az angol gyárak 1 millió 738.514 tonnával. Utánuk következtek a német gyárak, melyek 375.000 tonna össz tartalmu hajókat bocsátottak vízre, a világ hajóipara összes termelésének 13 százalékát. Az Egyesült-Államok hajógyárait az összes termelésből 284.000 tonna, azaz 10 százalék, a francia gyárakra 111.000 tonna, a hollandiai gyárakra 99.000 tonna, a japán gyárakra 58.000 tonna esett.

Az 1912. év végén épülőfélben volt hajók összes tonnatartalma volt:

Angliában	1.970.000 tonna
Németországban	542.500 "
Franciaországban	170.000 "
Hollandiában	114.800 "
Olaszországban	52.400 "
Japánban	45.700 "

Írógép, alkalmi vétel,
látható írású, legújabb rendszerű olcsón eladó.
Megtékinthető szerkesztőségünkben.

Igyék naponta 1—2 palaczk

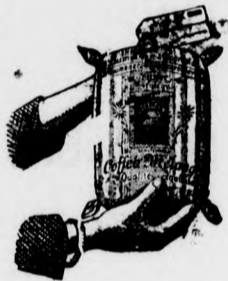
**Szent István
Dupla-malátasört**

A söriparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Sörfőzde” ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legélvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágy hiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknél: igen ajánlandó lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is.

Ajánlja: Noerden tanár Bécsben;
Korányi tanár Budapesten;
Glax tanár Abbáziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frisztöltésű palaczkokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csaprol kimérve minden előkelő étteremben.



Mindenkinek kedves

Ajándék

FIUME
kikötőből

1 zsák kávé

(en miniature) finom
pörköltkávával töltve

Kapható - 3 minőségben

G. STOCHEL csemegezetében.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4

Min két szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és kőbányai polgári sör.

Tulajdonos

Edeger-Burger Gyula.

Steiner Ferencz

Fiume, CORSO 35.
Telefon szám 206.

dús választékban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

Érettségizett gymnazista diák,
előkészít pótvizsgákra
és magántanulói vizsgákra tanulókat.
Cím a kiadóhivatalban.

**Az előrehaladt
idény miatt!**

Bátorkodunk ezennel a következő cikkekét mélyen leszállított árak mellett ajánlani:

**Levantine, szegélylyel
garantált szinek**
à Kor. —.48

Fehér ruhavászon bosnyák módra
à Kor. —.26

Csikos creppon legújabb divat
à Kor. —.38

Percail, elegáns minták
à Kor. --.50

Panama, minden modern színben
à Kor. --.90

Szinezett zefir, legújabb minták
à Kor. --.85

Voil de Laine, tiszta gyapju modern minták
à Kor. 1.--

Eponge (szivacsos) minden színben sima és mintázott.

Tisztelettel

WEISS M.
FIUME, CORSO 11.

Trieszt Corso 9. Bécs IX.

Szabott árak.

Divat- és kézműárucikkek, férfiruhaszövetek, selyemárak, szőnyegek, butorszövetek, fehérműek, gyapotárak, női- és gyermekkonfekciók, csipkék, himzések, szalagok és az összes felszerelési cikkek eladása

Tripovich D. és Tsa. hajózási vállalat
Naponkénti nyári gyorsvonal

Triesztből Velencébe és vissza

a Venezia és Wurmbrandt gyorsgőzösökkel.
Az ut tartama csak **3 óra.**

Indulás Triesztből naponta 8 órakor d.
e. Indulás Velencéből naponta 2 órakor d. u.
vasárnap 8 órakor d. u.

Cantridai fürdő és vendéglő

Tengeri fürdő, 250 szép kabinnal és napkurára szolgáló külön terrasszal. Nagy árnyas vendéglői kert terrasszal és tekepályával. Kitűnő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villamos összeköttetés Fiumétól a fürdőig. Vasár-és ünnepnapokon délután zene-hangverseny.

Fürdőjegyek fehérneművel 40 fillér.

Olcsó bérletjegyek.

SCHÖN! — Szépség és hajápolási terme — SCHÖN!

Via Carducci 12. II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (manicúr, villamos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyuk-szemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefono 11-89.



Gyenge férfiak! Öregek és fiatalok!

Ne csüggedjete! Feltaláltam a férfierő gyengeségének (neurasthenikus impotenciának) azonnali megszüntetését. Nem belsőleg beveendő gyógyszer. Kerjen zárt boríték alatt megküldendő ismertetőt 40 fillér postabélyeg csatolása mellett.

Cím: „Nova Mechanika 161”,
Fiókbérlet 40, Budapest—Főposta.

MERCEDES

Az autók királya!

== Bárdi r. t. ==

Budapest VI Lehel-utca 25 sz.

Városi üzlet: V. Mária Valeria u. 1.

Dunántuli fiók: **GYÖR.**

Kawa-Santal-Kapszulák kitűnő szer húgycsőfolyás kankó, herelob, hólyaghurut és idült fehérfolyás ellen. Meglepően gyors hatás. 1 doboz ára 3 korona.

Dr. Bota-Injekció ezzel egyidejűleg használva. Orvosiilag ajánlva. 1 üveg 1 kor. 60 fill.; ehhez egy fecskendező férfiakra vagy nőknek 1 kor. 50 fill. Eredményért kezesség.

Universal-Fluid felülmulhatatlan hatású testszaggyógyos szaggyógyosnál, reuma-, csuszfej-, fogfájásnál és bőrvizketegségnek. 1 próba üvegcse 40 fill. 1 nagy üveg 1 kor. 50 fill.

SKRIBANEK K. M. gyógyszertára a „Kereszt”-hez,
Temesvár, Erzsébetváros, XIV., Hunyadi-ut 30.
Viszontelárusítók jól fizetve.

MOST NYILT MEG!

BAJIN Z.-Fiume Piazza Andrassy.

Nődivat — kézmű — és rövidárúkereskedése.

LIDO-VENEZIA CASA VENIER

a „Hungaria” szálló mögött. Szép tiszta butorozott szobák jutányos áron 1 percnyre a nagyalállomástól és a nagy fürdőintézetből. Villamos világítás.

Wetzler Testvérek azelőtt **Gondrand Testvérek,**
Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Trieszt.

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek,
Trieszttől Bécsig. Közvetlen fuvardíjtelek magyar és dalmát kikötőkből Bécsbe.

ROSENBERGER B.

és testvére butorraktára

Fiume Corso 34 (Struppi ház) Telef. 504.

Irodai gyakornok,

ki a magyar nyelven kívül a német, olasz vagy horvát nyelvet is bírja, kezdő fizetéssel helybeli irodában felvétetik, Cím a kiadóban.

Ujságkihordó fiukat
vagy asszonyokat
jó fizetéssel felvesz.

A TENERPART
kiadóhivatala.

Kiadó nagy 6 abla-
kos, 160 négyzetméter
nagyágú

helyiség

hosszaváló 2 irodaszobával a város központjában. Cím a kiadóban.

Nyomatott a „POLINNIA” Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).

Hattyu gőzmosóda

Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház) és a Via Goldoniban (a Dubravčić háza). Vállalatát a mai kor igényeinek megfelelően, vegytisztító üzemmel kibővítette. melyre a közönség szives figyelmét felhívja. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

A kinek eladó **használt butor** van vagy **olcsón akar butort venni** (részletfizetésre is) forduljon bizalommal

HERSKOVITS S. butorkerekedőhöz

Via G. Parini 6. szám.
Telefon 12-08 szám.